

แผลเปิด

เราจะทำอย่างไร...เมื่อบังเอิญค้นพบ 'ความลับ' ที่ไม่ควรเป็นความลับอีกต่อไป

จัดทำโดย คณะอนุกรรมการกำหนดจรรยาบรรณ

f LINE@ YouTube @tfac.family

[แผลเปิด] เราจะทำอย่างไร...เมื่อบังเอิญค้นพบ 'ความลับ' ที่ไม่ควรเป็นความลับอีกต่อไป เรื่องราวของ 'ผู้สอบบัญชี' ที่มีความสามารถและประสบการณ์สูง ผู้บังเอิญพบว่าในเครื่องรีดักของลูกค้ายรายใหญ่ของเธอนั้น อาจกำลังมีธุรกิจผิดกฎหมายซ่อนอยู่

*** เรื่องเล่านี้เป็นเรื่องเล่าที่มาจากกรณีศึกษาจริง โดยชื่อของตัวละคร สถานที่และชื่อของบริษัทในข้อเขียนเป็นชื่อสมมติ หากบังเอิญพ้องหรือบังเอิญตรงกับเรื่องราวจริงของท่านใด ทางองค์กรฯ ต้องขออภัยมาในนี้

[1]

'ชลัญพร' เป็นผู้สอบบัญชีที่มีประสบการณ์ของสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่และมีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ความเชี่ยวชาญในงาน รวมถึงประสบการณ์จำนวนมาก ทำให้เธอไม่ได้เป็นแค่ผู้สอบบัญชีที่แม่นยำ แต่เธอเป็นผู้สอบบัญชีที่สามารถให้ 'คำปรึกษา' ที่มีประโยชน์กับเจ้าของกิจการได้อย่างดีด้วย พุดง่าย ๆ ว่า ชลัญพรเป็นผู้สอบบัญชีคนสำคัญของสำนักงานสอบบัญชีและเป็นที่ต้องการตัวลำดับต้น ๆ ของลูกค้ารายใหญ่หลายราย อย่างไรก็ตาม ชลัญพรไม่ได้เก่งกาจมาตั้งแต่เกิด ที่ผ่านมามีเธอเคยทำงานอยู่หนึ่งครั้ง และเป็นความผิดพลาดที่เธอยังรู้สึกแสบอยู่เสมอมานานถึงมัน

หลายปีก่อน...สมัยที่ชลัญพรเพิ่งเข้าทำงานเป็นผู้ช่วยผู้สอบบัญชีเป็นครั้งแรก มีอยู่หนึ่งเธอตรวจเอกสารแล้วเข้าใจว่าข้อมูลที่ปรากฏน่าจะบ่งบอกถึงการทุจริตในบริษัทของลูกค้า

ในตอนนั้นเธอยังมีประสบการณ์ไม่มากนัก ความตื่นตัวจึงรีบเอาเรื่องนี้ไปบอกเพื่อนผู้ช่วยผู้สอบบัญชีคนอื่น ข่าวสารจากความใจร้อนและไม่สำรวจให้รอบคอบนั้นถูกบอกต่อไปจนทำให้บริษัทได้รับผลกระทบ ยิ่งปรากฏว่าจริง ๆ แล้วบริษัทไม่ได้มีการทุจริตแต่อย่างใด แต่เป็นแค่ความผิดพลาดทางเอกสารและการส่งข้อมูล

ระหว่างหน่วยงานเท่านั้น ชลัญพรจึงถูกตักเตือนอย่างหนัก และต้องยอมรับผลการไม่ผ่านการทดสอบการทำงานกับสำนักงานสอบบัญชีแห่งนั้น

ตอนแรกชลัญพรผิดหวังในตัวเองมาก เธอเสียใจจนคิดจะหันหลังให้วิชาชีพนี้และเปลี่ยนอาชีพใหม่ เธอคิดอยู่หลายวันแล้วตัดสินใจว่า เธอจะไม่ยอมทิ้งอาชีพที่เธอรัก เธอจะไปต่อ...แม้ความผิดพลาดครั้งนี้จะทำให้มีประวัติต่างพร้อย เหมือนมีรอยแผลเป็น แต่เธอจะไม่ยอมให้ความผิดพลาดเกิดขึ้นซ้ำรอยอีก

หลังจากนั้น ชลัญพรจึงกลายเป็นคนจริงจังเคร่งครัดในการทำงานอย่างมาก เธอเข้าอบรมความรู้ทุกสาขาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพนี้ เข้ารับการศึกษเพิ่มเติมอีกหลายอย่าง สมัครเข้าทำงานในสำนักงานสอบบัญชีแห่งใหม่ ทำงานอย่างหนักโดยไม่ยอมให้ความผิดพลาดเกิดขึ้นอีกเลย ทุกวันนี้ แม้ชลัญพรจะกลายเป็นผู้สอบบัญชีในสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพแล้ว แต่ลึก ๆ ในบางครั้ง เวลานั้นก็ถึงความผิดพลาดในอดีต เธอก็ยังรู้สึกผิดและผิดหวังตัวเองอยู่ไม่น้อย

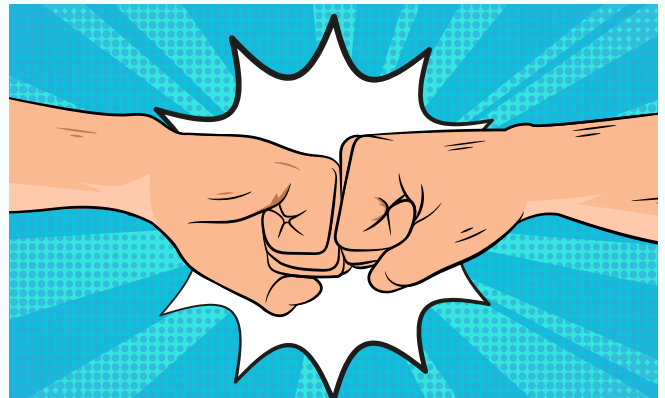
[2]

วันหนึ่ง ชลัญพรได้รับมอบหมายจากสำนักงานสอบบัญชีให้ดูแลตรวจสอบบัญชีลูกค้ารายใหม่ ลูกค้ารายนี้เป็นกลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีบริษัทลูกหลายบริษัท งานสเกลใหญ่แบบนี้ไม่ใช่เรื่องที่ชลัญพรต้องกังวล เพราะเธอคุ้นเคยกับงานสเกลนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเธอยังคงมี ‘นุช’ ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีคนเก่งที่เธอไว้ใจพร้อมไปกับคนอื่น ๆ

ในที่ที่คุ้นเคยมาทำงานนี้ด้วยกัน แต่แค่เริ่มจับงานไปไม่นาน เรื่องไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น...

หลังการประชุมกับผู้สอบบัญชีครั้งหนึ่ง นุชเดินมาขอปรึกษาบางอย่างกับชลัญพรและเล่าว่า ระหว่างที่เธอตรวจสอบบัญชีต่าง ๆ ของบริษัท เธอพบว่ามียกเอกสารบางส่วนมีความขัดแย้งกับเอกสารอื่น ๆ และทำให้เธอเกิดข้อสงสัยว่ากลุ่มบริษัทนี้อาจมีพฤติกรรมฟอกเงินได้

ชลัญพรไม่ถึงกับตกใจหรือปวกใจเชื่อในสิ่งที่นุชบอก เพราะเธอเคยเจอประสบการณ์แบบนี้มาก่อน แต่สิ่งเดียวที่ชลัญพรถามนุชกลับอย่างจริงจังคือเธออยากรู้ว่านุชบอกข้อสงสัยนี้กับใครหรือยัง นุชตอบชลัญพรว่าเธอกำลังคิดว่าจะปรึกษา ‘ชรัส’ ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีที่เป็นเพื่อนสนิทของเธอที่ทำงานในสำนักงานสอบบัญชีอีกแห่งหนึ่ง

ชลัญพรรีบปรามนุชไว้ เนื่องจากหากนุชนำข้อมูลดังกล่าวไปบอกเพื่อน จะถือว่าผิดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพในเรื่องการรักษาความลับของลูกค้า และชลัญพรได้ให้คำแนะนำว่า ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีเจอข้อสงสัยว่าลูกค้าอาจจะมีการละเมิดกฎหมายนั้น สิ่งแรกที่เราต้องทำคือเก็บข้อมูลให้เป็นวงแคบที่สุดและตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วนจากมุมต่าง ๆ ก่อนเป็นสำคัญ เพราะถ้าแพร่พรายข้อมูลที่เรายังไม่แน่ใจออกไป หากเป็นความเข้าใจผิดของเราเอง และหากข้อมูลนั้นมีผลกระทบกับการดำเนินกิจการของบริษัท เรื่องนี้ก็จะกลายเป็นทั้งการผิดข้อบังคับ การผิดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ และเป็นประวัติที่ไม่ดีของนุชได้ นุชเข้าใจและทำตามที่ชลัญพรแนะนำทันที

หลังจากวันนั้น ชลภัทรกับนุชใช้เวลาร่วมกันเรียนรู้ทำความเข้าใจ การทำงานของบริษัทที่มีข้อพิรุณ คั่นดูแลเอกสาร ตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ จนพบว่าข้อสงสัยของนุชมีความเป็นไปได้สูงมากที่จะเป็นจริง กลุ่มบริษัทนี้น่าจะมีการฟอกเงินที่ผิดกฎหมาย และผู้ที่อยู่ในขอบเขต สงสัยว่าจะมีส่วนในการทำความผิดนี้น่าจะเป็น CEO และ CFO ของบริษัท

ดังนั้น คนต่อไปที่ทางผู้สอบบัญชีอย่างเราต้องเข้าไปปรึกษาหารือเกี่ยวกับข้อสงสัยเรื่องการละเมิดกฎหมายที่เกิดขึ้นในองค์กร ก็คือ **‘ผู้บริหาร’** และ/หรือ **‘ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลของกิจการ หรือ กรรมการตรวจสอบ’** และต้องเป็นผู้บริหารที่มีตำแหน่งสูงกว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องหรืออาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวอย่างน้อย หนึ่งระดับ ซึ่งในกรณีนี้ ถ้าข้อสงสัยอยู่ที่ **‘CEO และ CFO’** ก็แปลว่า คนที่เราควรต้องทำนัดหมายเข้าไปปรึกษาหารือก็คือ **‘กรรมการ ตรวจสอบ’** ของกลุ่มบริษัทนั่นเอง

นุชเข้าใจที่ชลภัทรสอน เธอจึงเตรียมเอกสารและทำนัดหมาย กับกรรมการตรวจสอบของบริษัทเพื่อเข้าไปพบและชี้แจงข้อสงสัย ที่ผู้สอบบัญชีพบ และไม่กี่วันต่อมา ทั้งสองก็ได้เข้าไปประชุมส่วนตัว กับทางกรรมการตรวจสอบของกลุ่มบริษัทนั้น

ในการประชุม กรรมการตรวจสอบแสดงความตกใจและกังวลใจ ต่อเรื่องที่เกิดขึ้น เขารีบปากชลภัทรและนุชว่าจะตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ อย่างละเอียด และรับปากว่าถ้าพบผู้กระทำความผิดในบริษัทเขาจะ จัดการเรื่องนี้และรายงานให้ทางผู้สอบบัญชีทราบทันที

วันนั้นนุชโล่งใจและดีใจ เธอรู้สึกเหมือนกับได้ลงมือปราบผู้ร้าย หรือไม่ก็ทำสิ่งยิ่งใหญ่สำเร็จ แต่ชลภัทรยังไม่รู้สึกแบบนั้น ตามประสบการณ์ของเธอ ชลภัทรรู้ว่าเรื่องนี้ต้องใช้เวลาแสดง คำตอบออกมาว่ากรรมการตรวจสอบจะลงมือทำอย่างไรที่รับปาก จริงหรือไม่ และจริงหรือที่เขาเองไม่เคยรับรู้การละเมิดกฎหมาย ในบริษัทนี้มาก่อน

[3]

เวลาผ่านไปหลายสัปดาห์... นุชและชลภัทรก็ได้รับข่าวคราว ความคืบหน้าส่งมาจากกรรมการตรวจสอบว่าได้ดำเนินการตรวจสอบ ข้อเท็จจริง ปรับปรุงระบบการควบคุมเพื่อแก้ไขปัญหามิให้เกิดขึ้นอีก และได้ลงโทษ CEO CFO และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน เรียบร้อยแล้ว

หลังจากเรื่องราวต่าง ๆ จบลง นุชรู้สึกโล่งใจเป็นอย่างมาก ส่วนชลภัทรนั้น เธอได้รับคำขอบคุณและคำชื่นชมจากทั้งผู้บริหาร ของสำนักงานสอบบัญชี และกรรมการตรวจสอบของบริษัทลูกค้า อย่างมาก ในการมีดุลยพินิจที่ดี มีการตัดสินใจที่เหมาะสม และดูแล ปกป้องผลประโยชน์ของบริษัทมาโดยตลอด และแน่นอน ชลภัทร เริ่มรู้สึกว่าบาดแผลเก่า หรือความรู้สึกผิดที่เกิดจากการทำงาน ผิดพลาดเมื่อนานมาแล้วของเธอนั้น ตอนนั้นมันได้หายสนิทแล้ว

[ข้อเตือนใจ]

ผู้สอบบัญชีที่ติดนั้น ไม่ได้มีหน้าที่จัดการเอกสารตามคำสั่ง ของผู้บริหารหรือลูกค้า แต่ผู้สอบบัญชีที่ดีมีหน้าที่ที่ตรวจสอบ ความถูกต้อง ให้คำแนะนำกับฝ่ายบริหาร รายงานข้อผิดพลาด และรวมถึงดำเนินการยื่นคำร้องเมื่อพบการทุจริตในธุรกิจอีกด้วย

การรักษาความลับของลูกค้าเป็นจรรยาบรรณที่สำคัญ ของผู้สอบบัญชี แม้ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีมีข้อสงสัยว่าอาจมี การทุจริตในธุรกิจของลูกค้า ผู้สอบบัญชียังจำเป็นต้องเก็บ ข้อมูลนั้นไว้ก่อน ไม่รีบนำไปบอกใครโดยที่ยังไม่ได้ตรวจสอบเอง จนถึถ้วนน แต่ถ้าตรวจสอบจนมั่นใจว่าพบการทุจริตจริง ๆ ผู้สอบ บัญชีเอง ก็มีหน้าที่ต้องดำเนินการแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อความถูกต้องด้วยเช่นกัน

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีพบพฤติกรรมอันควรสงสัยตามมาตรา 89/25 ของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาดำเนินการตามข้อกำหนดในมาตรา 89/25 ด้วย

ข้อแนะนำ: หากท่านใดพบว่าตนเองกำลังตกอยู่ในสถานการณ์ ที่ใกล้เคียงกับเรื่องราวนี้และมีกรณีสงสัย อยากแจ้งข่าวสาร หรือ ต้องการขอคำแนะนำเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี สามารถ ติดต่อสอบถามได้ที่ ethics@tfac.or.th หรือเว็บไซต์ www.tfac.or.th หรือ <https://acpro-std.tfac.or.th/standard/6/จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ>